

ВПЛИВ СУБКУЛЬТУР НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Кожному з нас доводилося йти по вулиці, їхати в транспорті або просто дивитись телевізор і бачити людей, які у чомусь не схожі на інших. У когось на голові ірокез, хтось увесь в металі, а хтось у чорній шкірі проноситься повз вас на мотоциклі. Найчастіше це і є представники сучасних субкультур.

Представники різноманітних субкультур намагаються показати свою індивідуальність, сказати сірій масі: «Я – особистість», кинути виклик світу з його нескінченними буднями та вистроюванням усіх в один рядок. Все більше підлітків кожного дня у всіх країнах світу приймають ту чи іншу субкультуру. Тому необхідно знати про це культурне явище, розуміти його та бути готовим зустрітися з представниками у реальному житті.

Проблеми субкультур досліджують Гаджієва Е., Іванов Б., Кулаков С., Сикевич З., Туріщева Л. та ін. [3, с. 35].

Зокрема, Карп'як В. під культурою розуміє переконання, цінності і засоби, які є загальними для певної групи людей і служать для впорядкування досвіду і регулювання поведінки членів цієї групи. Відтворення і передання культури наступним поколінням лежать в основі соціалізації, тобто засвоєння цінностей, вірувань, норм, правил і ідеалів попередніх поколінь. Часто молодь надає перевагу не офіційній культурі, а субкультурі, де є можливість реалізувати не стільки соціальне, скільки особисте життя. Субкультура не означає відмову від національної культури, яка визнана більшістю, але виявляє певні відхилення від неї [2, с. 34].

Розглянемо молодіжні субкультури на прикладі тих світових субкультур, які формують світогляд молодих українців: емо, готи, епси, рейвери, фріки, байкери.

Субкультура Емо в Україні існує близько двох років і стає дедалі популярнішою субкультурою. Ця субкультура народилась як спроба бунту підлітків проти беземоційності, заборони на прояв саме негативних емоцій. Українські емокіди розповідають про себе, що вони відкриті, емоційні, дуже вразливі і страждають від жорстокості та нерозуміння з боку інших [1, с. 45]. Багато говорять про самогубство, а також про те, що життя жорстоке і безглузде. До емо часто ідуть підлітки, які відчувають себе непотрібними, неважливими для батьків, школи, суспільства, яким не вистачає любові і розуміння

А ось готи – мають своєрідну життєву філософію: завжди прагнуть більшого, шукають красу навіть у тому світі, де її немає. Проявляють любов до готичного мистецтва, містицизму. Ходять по старих цвинтарях, бо їх цікавить вишукана архітектура. Носять темний вишуканий одяг, білий грим, популяризують атрибутику сумного світогляду [1, с. 23].

На відміну готів епси – одна з останніх субкультур, прихильники якої є оптимістами, радіють життю, носять одяг райдужних кольорів. Вільні у всьому – в одязі, музиці і поведінці [1, с. 24].

Також існують рейвери – учасники пристрастились до сучасної комп'ютерної музики, проводять час в нічних дискотеках і клубах, заперечують «сіру» дійсність [1, с. 25].

Досить цікавими є фріки, їхній світогляд характеризується свободою від соціальних стереотипів. Прагнуть виглядати якомога безглуздішими (взимку ходять босими, на вечірки приходять у валянках) [1, с. 26].

Особливим видом є байкери – ті, хто люблять мотоцикли. Для них мотоцикли не просто спосіб пересування, а спосіб життя [1, с. 27].

Молодіжні субкультури мають позитивне і негативне спрямування.

Позитивне спрямування субкультур заключається:

– В «ідеальній» субкультурі учасники тренуються у виконанні соціальних ролей, розвитку самосвідомості, шукають свій статус і прагнуть досягнути визнання.

– Молодіжні субкультури створюють свою культуру, яка допомагає молодим людям адаптуватися до життя, беруть на себе частину функцій соціалізації індивідів, з якими не справляється сім'я, школа, формальні молодіжні організації, держава.

– Борються за поліпшення екологічного стану оточуючого середовища, спасають пам'ятники культури, турбуються про інвалідів.

Негативне спрямування субкультур є:

– Прояви вандалізму, бездіяльність, вживання наркотиків, розпуста.

– Субкультури можуть піддаватися впливу комерційних компаній, які диктують їм моду і модель споживацької поведінки. Виробники одягу, тютюну, алкоголю, музичних дисків зацікавлені в надійному споживачеві.

– Субкультури впливають на молодь, а самі практично закриті для зовнішніх впливів. Щоб впливати на них, потрібно або бути частиною субкультури, або встановлювати контакт з окремими її представниками і діяти через них [4, с. 2–4].

В залежності від спрямованості, молодіжні субкультури є доповненням до організованих колективів, так і їх антиподами, тобто їх норми і цінності, суперечать з панівною культурою [5].

Аналізуючи стан сучасної молодіжної субкультури, можна зробити висновок про те, що причини її виникнення в основному зв'язуються з кризою соціалізації в «суспільстві споживання», з кризою відтворення соціальних якостей людини та здатності культури до відтворення себе як історично певної цілісності, з кризою ціннісного створення, а також нездатності сучасної техногенної цивілізації і масової культури задовольняти всі потреби підрастаючого і постійно еволюціонує покоління.

Список використаних джерел:

1. Запесоцкий А., Файн А. Ця незрозуміла молодь: Проблеми неформальних молодіжних об'єднань. М., 1990
2. Карп'як Вадим. Молодіжні субкультури // Спілка української молоді. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cym.org/ua/content/subcult1.asp>
3. Раковська О. А. Соціальні орієнтири молоді: тенденції, проблеми, перспективи / М. : «Наука» 1993. с. 35.
4. Туріщева Л. В. Особливості роботи з девіантними дітьми / Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2009. – № 2. – С. 2–6.
5. Готи (субкультура). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>